

ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ มุมมองสิทธิ 1 มกราคม - มีนาคม ๒๕๕๑

วันสตรีสากล ประจำปี ๒๕๕๑

“ผู้หญิงปกป้องสิทธิมนุษยชน”

รตญา กอบศิริกาญจน์

1 เนื่องในโอกาสวันสตรีสากล ๘ มีนาคม ประจำปี ๒๕๕๑ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมกับองค์กรแนวร่วมเพื่อความก้าวหน้าของผู้หญิง และองค์กรพันธมิตรได้จัดกิจกรรมการคัดเลือกผู้หญิงปกป้องสิทธิมนุษยชน โดยมอบรางวัลดีเด่น “ผู้หญิงปกป้องสิทธิมนุษยชน” เป็นปีที่ ๔ เพื่อให้สังคมตระหนักถึงบทบาทและภารกิจของผู้หญิงที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชน

แม้ว่าทั้งหญิงและชายที่ทำหน้าที่ปกป้องสิทธิมนุษยชนต้องเผชิญอันตรายไม่แตกต่างกัน แต่ลักษณะงานของผู้หญิงปกป้องสิทธิมนุษยชนที่ดำเนินงานอยู่นั้น ทำทาบขอบเขตทางวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา รวมทั้งยังมีการเลือกปฏิบัติ ไม่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมในด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการรณรงค์เผยแพร่ให้สังคมไทย ตระหนักถึงบทบาทของผู้หญิง และส่งเสริมสนับสนุนผู้หญิงที่ทำหน้าที่ปกป้องสิทธิมนุษยชนมากยิ่งขึ้น

อ่านต่อหน้า ๓

สารบัญ

- ๑ วันสตรีสากล ประจำปี ๒๕๕๑ “ผู้หญิงปกป้องสิทธิมนุษยชน”
- ๒ มุมสะท้อน
- ๓ “เสรีภาพสื่อ คือ เสรีภาพประชาชนจริงหรือ”
- ๘ กิจกรรมสิทธิ
- ๑๐ กรณีลพพิขจากโรงงานกำจัดขยะจังหวัดภูเก็ต

- ๑๑ เรื่องเล่าจากต่างแดน
สรุปผลการประชุม 4th CONSULTATIVE MEETING AND CONFERENCE OF THE ASEAN FOUR NATIONAL HUMAN RIGHTS INSTITUTIONS ระหว่างวันที่ ๒๙ - ๓๑ มกราคม ๒๕๕๑ ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์
- ๑๓ สิทธิมนุษยชนของผู้หญิงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- W.F. ๒๕๕๑
- ๑๕ แถลงการณ์ คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจในการรณรงค์เพื่อต่อต้านการทรมานในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรณี ขอให้เจ้าหน้าที่ยุติการซ้อมทรมานและยินยอมให้มีการตรวจสอบการร้องเรียน
- ๑๖ รัฐพิธีจัดพัฒนา
- ๑๖ วิธีการร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

- ประธานกรรมการ : ศาสตราจารย์เสน่ห์ จามริก
กรรมการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์
จรัส ดิษฐาอภิชัย
: นางสาวนัยนา สุภาพิ่ง
: ศาสตราจารย์เกียรติคุณ
ประดิษฐ์ เจริญไทยทวี
: นายवलันต์ พานิช
: ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทิน นพเกตุ
: นางสุณี ไชยรส
: นายสุรสิทธิ์ โกศลนาวิน
: คุณหญิงอัมพร มีสุข
: นางสาวอาภา วงษ์สังข์

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

- เลขาธิการ : นางอรินณพงศ์ สุตรสุนทร์
รองเลขาธิการ : นายประณู สุวรรณภักดี
: นายวิวิทย์ วีรวิทย์

มุมมองสิทธิ

เป็นจดหมายข่าวของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

- ➡ จัดทำเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
- ➡ การนำข้อความหรือเรื่องราวบางส่วน หรือทั้งหมดไปเผยแพร่โปรดอ้างถึงแหล่งข้อมูล
- ➡ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขอเชิญผู้สนใจส่งความคิดเห็น และบทความเพื่อเผยแพร่ข่าวสารด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้เรื่องที่ได้รับการพิจารณา เพื่อลงพิมพ์ขอสงวนสิทธิ์ในการปรับปรุงข้อความ เพื่อความเหมาะสมในการจัดพิมพ์

บทความ/ข้อความ หรือความคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏอยู่ในจดหมายข่าว “มุมมองสิทธิ” เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) มีเอกสารและสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งมีชุดนิทรรศการเผยแพร่ สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้

มุมมองก่อน ...

ตลอดระยะเวลา ๖ ปี ที่ผ่านมา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ดำเนินงานตามภารกิจ การส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมาอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักการว่าองค์กรคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และทำงานควบคู่ไปด้วยกัน มุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายในระดับรากหญ้าที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น และส่งเสริมองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

มุมมองสิทธิฉบับนี้ได้นำเสนอผลงานของคุณคณ และองค์กรที่ได้รับรางวัล “ผู้หญิงปกป้องสิทธิมนุษยชน” ประจำปี ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ทำพิธีมอบรางวัล เนื่องในวันสตรีสากล ๘ มีนาคมที่ผ่านมา ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คุณคณและองค์กรที่ได้รับรางวัลดังกล่าวเป็นตัวอย่างหนึ่งของผู้ที่อุทิศตนเพื่อสิทธิมนุษยชนต้องได้รับการยกย่องและถ่ายทอดประสบการณ์ให้สาธารณชนได้รับทราบ แต่ยังมีบุคคลและองค์กรอีกจำนวนมากที่อุทิศตนทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างไม่ย่อท้อ ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะได้นำเสนอให้สาธารณชนได้รับรู้ต่อไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

บรรณาธิการ

นางจินตนา ณ ระนอง

กองบรรณาธิการ

นายบุญเกื้อ สมนึก	นางสาวรศนา กอบศิริกาญจน์
นายพิชญ์ รอดแสวง	นายสิริศักดิ์ ประธานานุกุล
นางสาวนิรมล เชื้อไทย	นายเชิดชัย ยุสปรานานนท์
นายประพาส สาริกานนท์	นางสาวกิติพร บุณย์อำ

การมอบรางวัลให้กับผู้หญิงที่มีบทบาทและผลงานดีเด่นในการส่งเสริมปกป้องหรือคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีบทบาทในการต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชน อย่างต่อเนื่องเผชิญกับภาวะยากลำบากหรือเสียงอันตรายในการทำงานเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชน ผลงานในการทำงานมีคุณค่าต่อการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนในสังคมบทเรียนและประสบการณ์ในการดำเนินงานดังกล่าวสามารถเป็นกำลังใจและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลอื่นในสังคม

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ มีผู้ได้รับรางวัลดีเด่น ๔ ราย คือ

ปรียนันท์ ล้อเสริมวัฒนา

ผู้เสียหายจากการรักษาพยาบาล
ที่ผิดพลาด ..... สู้อภัย
ปกป้องสิทธิมนุษยชน
ของผู้เสียหายทางการแพทย์

เกิดเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๐๖
จากครอบครัวชาวนา อำเภอบึงสามพัน
จังหวัดเชียงราย เป็นบุตรของนายมงคล
และนางสุไล ปัญญาโน ชอบเรียนหนังสือ
อดทน และเพียรพยายามมาตั้งแต่เด็ก

ปรียนันท์ ในฐานะแม่ผู้ให้กำเนิดลูกที่เผชิญกับความทุกข์ทรมาน ทั้งทางร่างกายและจิตใจ จากความผิดพลาดในการรักษาพยาบาลส่งผลกระทบต่อลูกชายของเธอพิการที่ขาข้างซ้าย ปัจจุบันลูกชายของอายุ ๑๗ ปีแล้ว

ตลอดระยะเวลา ๑๗ ปี ปรียนันท์ได้เพียรพยายามเยียวยาความเสียหายให้ลูกชายด้วยการเรียกร้องความรับผิดชอบจากโรงพยาบาล ผ่านกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานภาครัฐ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ในเส้นทางการต่อสู้เรียกร้องสิทธิให้กับลูกชายนั้น ปรียนันท์ได้ร่วมมือกับเครือข่ายประชาชนที่ได้รับผลกระทบเสียหายจากการรักษาพยาบาลก่อตั้ง “เครือข่ายผู้เสียหายทางการแพทย์” เพื่อผลักดันให้เกิดกลไกคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เสียหายทางการแพทย์ ปัจจุบันมีสมาชิกมากกว่า ๔๐๐ กรณี

ปรียนันท์ กล่าวว่า **ผู้เสียหายจากการรักษาพยาบาล ไม่มีใครอยากฟ้องแพทย์ หรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบผู้เสียหายทุกคน เข้าใจดีว่าความผิดพลาดเป็นของคู่กันของมนุษย์ และเห็นใจแพทย์ที่ทำงานหนัก** จุดมุ่งหมายของเครือข่ายฯ คือการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวงการแพทย์ในประเทศไทย เพื่อพัฒนาโยบายให้เกิดความเป็นธรรมต่อทั้งฝ่ายแพทย์และฝ่ายคนไข้ โดยใช้ความผิดพลาดเป็นบทเรียนสอนบุคคลทางการแพทย์และให้ความรู้กับประชาชน เพื่อป้องกันปัญหาไม่ให้เกิดขึ้นอีก เป้าหมายคือการสร้างกลไกปกป้องสิทธิตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้เสียหายจากการรับบริการสาธารณสุข เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างแพทย์และผู้รับบริการทางการแพทย์

พรเพ็ญ กงขจรเกียรติ

นักพัฒนาที่ทำงานเคียงข้างประชาชน

นำปัญหาการละเมิดในท้องถิ่น
เข้าสู่กลไกคุ้มครองสิทธิ
ตามกระบวนการยุติธรรม
และเชื่อมต่อกับกลไก
คุ้มครองสิทธิมนุษยชน
ระหว่างประเทศ

เกิดเมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน

๒๕๑๓ จากกรุงเทพมหานคร เป็นบุตร

ของ นายขจร และนางประคอง กงขจรเกียรติ เริ่มงานด้าน
สิทธิมนุษยชน เมื่อปี ๒๕๓๕ หลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ
คุณพรเพ็ญในฐานะผู้ช่วยประสานงาน คณะกรรมการรณรงค์
เพื่อประชาธิปไตย รับผิดชอบงานรณรงค์เผยแพร่ให้ประชาชน
ได้รับทราบข้อมูลสร้างความเข้าใจกับสังคมเกี่ยวกับเหตุการณ์
ที่เกิดขึ้น

อย่างต่อเนื่อง คุณพรเพ็ญมีความเห็นว่ากฎหมายเปิดโอกาสให้
เจ้าหน้าที่ใช้มาตรการที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนขาดความเชื่อมั่น
ในกระบวนการยุติธรรม เช่น การควบคุมตัวผู้ต้องสงสัย และไม่สามารถ
ติดต่อแจ้งให้ครอบครัว ชุมชนทราบ การตั้งข้อกล่าวหาว่า

เป็นผู้ก่อการไม่สงบ

ในกรณีที่
ชาวบ้านเสียชีวิต
และมีเหตุสงสัยว่า
เป็นการกระทำ
ของเจ้าหน้าที่ และ
ครอบครัวของผู้เสียชีวิต
มีความเชื่อว่า
“จะไม่ทำร้ายศพ

โดยการผ่าชันสูตร” ทำให้การพิสูจน์ความจริง โดยวิธีวิทยาศาสตร์
ทำได้ยาก หรือไม่สามารถทำได้เลย และชาวบ้านเองก็ขาดความรู้
ความเข้าใจ ตกอยู่ในภาวะหวาดกลัวที่จะเรียกร้องความเป็นธรรม
สถานการณ์ดังกล่าวเหล่านี้ พรเพ็ญเป็นผู้หนึ่งที่สร้างความ
ความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ต่อมาได้ร่วมก่อตั้งมูลนิธิสถานวัฒนธรรม เริ่มทำงาน
ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายหลังเหตุการณ์ความไม่สงบ
ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ เมื่อมีการประกาศใช้พระราชกำหนดสถานการณ์
ฉุกเฉินเหตุการณ์ในสามจังหวัดภาคใต้ ยังคงเกิดความไม่สงบอยู่

ให้เชื่อถือ ศรัทธา ในกระบวนการยุติธรรม โดยประสานงาน
อำนวยความสะดวก ให้ชาวบ้านมีโอกาสเข้าถึงกระบวนการ
ยุติธรรม เช่น ประสานงานให้มีล่ามภาษามาลายู ในการสอบสวน
ตลอดจนจัดกิจกรรมสร้างความเชื่อมั่นกับครอบครัว กลุ่มผู้หญิง
ซึ่งพ่อ พี่ชาย น้องชาย ลูกชาย และสามี ถูกจับกุม หรือเสียชีวิต
นอกจากการปฏิบัติงานในพื้นที่แล้ว พรเพ็ญได้ให้ความสำคัญ
สำคัญกับการศึกษา และหาแนวทางในการนำปัญหาการละเมิด
สิทธิมนุษยชนในท้องถิ่นเข้าสู่กลไกการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
และกระบวนการยุติธรรมภายในประเทศ ตลอดจนเชื่อมโยงกับ
กลไกส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศอีกด้วย

พรเพ็ญกล่าวว่า “เมื่อเกิดสถานการณ์ความไม่สงบ ผู้หญิง
ในฐานะผู้สูญเสียต้องออกจากชุมชนมาเรียนรู้กฎหมายและ
กระบวนการยุติธรรม เพื่อปกป้องสิทธิให้พ่อ พี่ชาย น้องชาย
ลูกชายและสามี ซึ่งผู้หญิงก็สามารถทำได้ดี เป็นการพิสูจน์ว่า
หากเปิดโอกาสให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ตัดสินใจ
ผู้หญิงก็สามารถเป็นผู้นำในทุกระดับได้”

แม่หลวงนาลอ หรือ ปรียัดดา พันธุ์แสนกอ

ผู้นำชุมชนจาก
ชุมชนบนพื้นที่สูง
ภาคเหนือปกป้อง
สิทธิมนุษยชน
ของกลุ่มชาติพันธุ์

เกิดเมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๐๑
เป็นชาวไทย ภูเขาเผ่าลาหู่ บ้านโป่งไฮ
ตำบลแม่สาว อำเภอแม่สาย จังหวัด
เชียงราย เป็นบุตรของนายจะตุ และนาง
นาตุ เลาดูวาลิน

เริ่มมีบทบาทช่วยเหลือพัฒนา
สถานะ บุคคลบนพื้นที่สูง หรือ ชาวไทยภูเขา
ในพื้นที่ภาคเหนือใกล้ชายแดนพม่า เมื่อปี
๒๕๓๓ เป็นผู้ประสานงานหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน
เพื่อขอให้ทางราชการพิจารณาลงรายการสัญชาติไทยให้กับคนไทย
ตกสำรวจ

แม่หลวงนาลอสามารถสื่อสารใช้ภาษาไทยได้ดี จึงมีโอกาส
ช่วยเหลือชาวบ้านที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม ในกรณีพิพาทเกี่ยวกับ
ที่ดินทำกิน กรณียาเสพติด ได้ร่วมไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างชาวบ้าน
และหน่วยงานราชการ รวมทั้งเป็นล่ามแปลภาษาให้กับชาวบ้าน
กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ การพิจารณาคดีของศาล ในขณะที่เดียวกัน
ก็พยายามสร้างความรู้ความเข้าใจกับชาวบ้าน โดยชักชวนให้ชาวบ้าน
มีส่วนร่วมจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จัดให้มีพื้นที่
ป่าชุมชน

แม่หลวงนาลอ เป็นผู้นำในการรวมกลุ่มชาวบ้านพัฒนา
คุณภาพชีวิต โดยริเริ่มร้านค้าสหกรณ์ของชุมชน จำหน่ายข้าวสาร
สินค้าอุปโภคบริโภค เพื่อให้ชุมชนมีรายได้หมุนเวียนในหมู่บ้าน
ก่อตั้งชมรมช่วยเหลือผู้ติดเชื่อเฮช ไอ วี ในนาม “ชมรมเพื่อน
รักชายแดน”

แม่หลวงนาลอ ได้ริเริ่มรวมกลุ่มผู้หญิงในหมู่บ้าน ซึ่งสามี
ติดยาเสพติด เพื่อบำบัดยาเสพติดให้กับคนในชุมชน **โดยใช้ความเชื่อ**

**วัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ เยียวยารักษาและ
ผลักดันให้เกิดความร่วมมือในชุมชน เพื่อบำบัดยาเสพติด**
และสามารถลดจำนวนผู้ติดยาเสพติดได้จำนวนมาก
นับเป็นผลงานของชาวบ้านโป่งไฮ ที่ดำเนินการโดยไม่ได้ใช้งบ
ประมาณจากภาครัฐแต่อย่างใด

แม่หลวงนาลอเป็นผู้นำชาวบ้านเข้าร่วมเป็น
หมู่บ้านกรณีศึกษาในโครงการความร่วมมือระหว่าง
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อส่งเสริมปกป้อง
สิทธิมนุษยชนของกลุ่มชาติพันธุ์ มีชาวบ้าน
จากหลายหมู่บ้านร่วม
เป็นอาสาสมัครส่งเสริม
สิทธิมนุษยชน สามารถ
ขยายผลสร้างเครือข่าย
อาสาสมัครที่มีบทบาท
ทำงานเช่นเดียวกับ
แม่หลวงนาลอ เช่น

มีอาสาสมัครเป็นล่ามแปล ติดต่อกับหน่วยราชการ หรือ
การพิจารณาคดีในศาล อาสาสมัครพิทักษ์ป่าเป็นต้น

ผลงานของแม่หลวงนาลอ จึงเป็นตัวอย่างของผู้หญิง
ชนเผ่า ที่ใช้บทเรียนประสบการณ์ของผู้หญิงมาดำเนินกิจกรรม
เป็นผู้นำชุมชน เพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาในชุมชน
เพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนของกลุ่มชาติพันธุ์

กลุ่มสตรีสานสัมพันธ์สู่สันติสุข (สอชก)

เกิดจากการรวมตัวของผู้หญิง ทั้งชาวไทยพุทธ และมุสลิม ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และผ่านการอบรมเยียวยาจิตใจจากกลุ่มผู้หญิงเพื่อสันติภาพ

และศูนย์ศึกษา และพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เธอเหล่านั้นผูกพัน กลายเป็นเพื่อนกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

มุ่งสู่ ... สันติภาพ

คำว่า “สอชก” มาจากตัวอักษร ส. เลือ ที่เป็นชื่อกลุ่ม จำนวน ๖ ตัว คือ สตรี-สาน-สัมพันธ์-สู่-สันติ-สุข เป้าหมายการดำเนินงาน คือ ๑) ช่วยเหลือเด็กกำพร้าและยากจนทุกคน ไม่ว่าจะได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้หรือไม่ ๒) เยี่ยมเยียนและฟื้นฟูจิตใจผู้ที่ได้รับผลกระทบด้วยการพบปะและพูดคุยระบายความทุกข์ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ๓) ติดตามสิทธิอันควรจะได้รับของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบ เพื่อร่วมมือกับทางราชการในการช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว

๔) จัดหาและส่งเสริมอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ เพื่อจุนเจือครอบครัวแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ

๕) ยุติความรุนแรงด้วยสันติวิธี

ปูทาง สร้างสันติ

กลุ่มสอชกดำเนินกิจกรรมโดยจัดอบรมสันติวิธีกับเยาวชนในชุมชนต่างๆ เพื่อคลายความวิตกกังวลในพื้นที่ที่มีความหวาดระแวง และมีแนวโน้มเกิดความรุนแรงโดยไม่เจตนา เช่น เยาวชนมีความเกรงกลัวว่าจะถูกจับเมื่อพบกับเจ้าหน้าที่ที่หลบหนีก่อน โดยไม่ได้ทำผิดใดๆ กลุ่มสอชกมุ่งทำงานกับชุมชนไปพร้อมๆ กัน ด้วยเพื่อสร้าง ความเข้มแข็งในระดับชุมชนให้สามารถเผชิญกับสถานการณ์ด้วยสันติวิธี เพื่อปกป้องชุมชนไม่ให้ทำร้ายกันไม่ว่าฝ่ายใด

เยียวยา ทหาอาชีพ

กลุ่มสอชก มีสมาชิกเป็นเครือข่ายครอบคลุมทั่วทั้งพื้นที่การเยี่ยมเยียนครอบครัวของผู้สูญเสีย ในพื้นที่ทันทีที่ได้รับข่าว

การสูญเสีย เพื่อพูดคุย ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา จะทำให้ผู้สูญเสียมีกำลังใจที่จะมีชีวิตต่อไปไม่รู้สึกรำคาญตนเองโดดเดี่ยว กลุ่มสอชกได้รวบรวมข้อมูลของผู้สูญเสีย เพื่อให้ผู้สูญเสียทุกคนสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์จากการเยียวยา ในสถานการณ์ความไม่สงบได้อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง เช่น เงินชดเชย ทุนการศึกษา รวมทั้งได้จัดทำ “โครงการเยียวยาครอบครัวผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตกรณีความไม่สงบใน ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้” โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานรัฐและเอกชน เพื่อมุ่งให้ชุมชนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเข้ม

แข็งให้กับชุมชน เน้นครอบครัวที่ยากจน และยังไม่ได้รับการช่วยเหลือ

จากประสบการณ์ของกลุ่มสอชก พบว่าชาวบ้านไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม และการช่วยเหลือ เยียวยาของรัฐได้อย่างเป็นธรรม เนื่องจากแม่ ภรรยา หรือลูกของผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมตัวในคดีความมั่นคงต้องการให้ลูก สามี หรือพ่อได้รับการประกันตัวและยินดีพิสูจน์ความบริสุทธิ์ตามกระบวนการยุติธรรม แต่มาตรการ วิธีการตามพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือ พรก. ไม่เอื้ออำนวยให้ประกันตัว ส่งผลกระทบต่อครอบครัว เพราะผู้ถูกควบคุมตัว ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครัวเรือน ไม่สามารถทำมาหากินเลี้ยงครอบครัวได้ เมื่อถูกปล่อยตัวภายหลังก็จะไม่ได้รับความไว้วางใจจากชุมชน

มาตรการช่วยเหลือเยียวยาของรัฐที่กำหนดให้การเยียวยาช่วยเหลือครอบครัวผู้สูญเสียจากเหตุการณ์ความไม่สงบเท่านั้น ส่งผลให้ครอบครัวผู้สูญเสียที่ทางราชการระบุว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องส่วนตัวไม่ได้รับการเยียวยา ในขณะที่ครอบครัวผู้สูญเสียยืนยันว่า สามีหรือลูกไม่มีประวัติทะเลาะเบาะแว้ง หรือขัดแย้งกับใครมาก่อน

ดังนั้น กลุ่มสอชกจึงเรียกร้องให้ **รัฐบาลช่วยเหลือชีวิตที่เหลืออยู่ทุกชีวิตให้ครอบคลุมที่สุด รัฐต้องแสดงความรับผิดชอบ เพราะรัฐไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ให้สงบได้**

“กลุ่มผู้หญิงเหล่านี้

แม้ว่าพวกเธอต้องใช้ชีวิตอย่างโดดเดี่ยวลำพัง แต่พวกเธอพร้อมเป็นหน่วยเซลล์เล็กๆ ของสังคมที่เป็นตัวช่วยแกะปมสถานการณ์ความไม่สงบบางอย่าง แม้ว่าจะไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทั้งหมด แต่พวกเขาต่างบอกเสียงเดียวกันว่า **อยากมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาภาคใต้”**

“เสรีภาพสื่อ คือ เสรีภาพประชาชนจริงหรือ”

ภพธรรม สุนันธรรม เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๔

“ข่าวร้ายลงฟรี ข่าวดีลงเสียตังค์” มักเป็นคำพูดที่เพื่อนๆ ซึ่งทำงานในแวดวงหนังสือพิมพ์พูดเล่นๆ แบบติดตลกในร้านส้มตำ เวลาคิดถึงสรรเสริญ เพราะทุกวันนี้ข่าวซึ่งปรากฏบนสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือสื่ออื่นๆ หากเป็นข่าวด้านลบด้านความรุนแรง หรือความเสียหาย ทุกคนจะสะดุดตาและอยากรู้ มากกว่าข่าวที่น่าเสนอในเชิงสร้างสรรค์

ผมก็เป็นคนหนึ่งที่ให้ความสนใจเหมือนกับคนทั่วไป ไม่แปลกใจเลยที่การจัดเรตติ้งรายการโทรทัศน์ ที่เป็นรายการข่าวคลิกไปข่าวยิงกันตาย หรือสื่อกฎหมายที่เป็นเรื่องความรุนแรงในเชิงภาพลอบ จะได้รับความสนใจจากคนจำนวนมาก หรือแม้แต่การพาดข่าวหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์ ข่าวข่มขืน หรือฆ่าชิงทรัพย์ จะพาดหัวตัวใหญ่กว่าข่าวเด็กไทยได้เหรียญทองคณิตศาสตร์โอลิมปิก สิ่งเหล่านี้มองในเชิงธุรกิจ คือ การนำมาซึ่งผู้สนับสนุนหรือโฆษณา หรือยอดขาย โดยวัตถุประสงค์หลักเพื่อทำกำไร เพราะองค์กรด้านสื่อก็เป็นผู้ประกอบการที่ต้องอยู่ได้ด้วยผลกำไร

ในช่วงเดือนมีนาคม - เมษายน ๒๕๕๑ ผมได้มีส่วนร่วมในการจัดสัมมนาเรื่อง “การปฏิรูปสื่อและความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑” โดยมีการรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ทำงานด้านสื่อ จากพื้นที่ ๔ ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคใต้ และภาคกลาง (รวมกรุงเทพมหานคร) ต่างมีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่า เสรีภาพสื่อมวลชนในปัจจุบันถูกจำกัดจากอำนาจรัฐและมีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้น โดยเฉพาะการมีมาตรการการลงโทษทางกฎหมายที่รุนแรงต่อผู้กระทำความผิดมาตรฐานในการจัดสรรคลื่นความถี่ที่มีลักษณะเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อคนบางกลุ่ม การควบคุมเรื่องผลประโยชน์และการจัดเก็บรายได้จากสื่อที่ไม่เท่าเทียมระหว่างผู้ประกอบการด้านสื่อที่มีขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ทั้งที่สื่อทุกสื่อล้วนเป็นเหมือนเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็ง ความสามัคคี สำหรับคนในชุมชน ให้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นในทางการเมือง ด้านสังคม ดังนั้นการจำกัดการทำหน้าที่ของสื่อทั่วไปหรือสื่อท้องถิ่น จึงเหมือนเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ ด้วย

โดยเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ที่ผ่านมา ผมได้มีโอกาสไปรับโทรศัพท์จากผู้แสดงความคิดเห็นรายการ “บ่ายนี้มีคำตอบ” ในหัวข้อเรื่อง “เสรีภาพสื่อ คือ เสรีภาพประชาชน” โดยมีผู้ร่วมรายการ

๒ ท่าน คือ คุณวสันต์ พานิช อดีตกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และเป็นประธานอนุกรรมการด้านกฎหมาย กระบวนการยุติธรรม และการสูญหายของบุคคล ส่วนอีกท่านหนึ่ง คือ คุณสุภิญญา กลางณรงค์ รองประธานคณะกรรมการเพื่อการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ (คปส.) ตลอดเวลาประมาณ ๕๐ นาที มีผู้แสดงความคิดเห็นเข้ามาในรายการจำนวนมาก (จากจำนวนโทรศัพท์ ๖ คู่สาย) โดยเรื่องหลักๆ ไม่พ้นเรื่องของจรรยาบรรณของสื่อเกี่ยวกับความเป็นกลางในการนำเสนอข่าวสารต่างๆ ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ปราศจากการปรุงแต่งให้เกินจริง หรือเพิ่มเติมความคิดเห็นมากเกินไป นอกจากนี้ ผู้ที่โทรศัพท์มาในรายการส่วนใหญ่ก็มองว่าสื่อยุคปัจจุบัน มักตกอยู่ภายใต้ “อำนาจ” และ “ผลประโยชน์” ซึ่งก็อาจมองได้จากปัญหาของผู้มีอำนาจทางการเมือง ทั้งท้องถิ่น และระดับประเทศ กลุ่มผู้มีอิทธิพลหรือกลุ่มธุรกิจที่เข้ามาแทรกแซงการนำเสนอข่าว เกิดการบิดเบือนข้อเท็จจริงนำไปสู่ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน และนำมาสู่ความขัดแย้งในสังคม

จึงไม่แปลกใจเลยว่าในช่วงของรัฐบาลที่ผ่านมามีทั้ง ๓ ชุด ไม่ว่าจะเป็นนายกทักษิณ นายกรัฐมนตรีฯ และนายอภิสิทธิ์ฯ สื่อจะมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการเป็นกระบอกเสียง เพื่อนำเสนอผลงานของรัฐบาล หรือนำเสนอข่าวเพื่อติสเครดิตรัฐ ฝ่ายตรงข้าม การเข้ามาควบคุมบริหาร หรือใช้สื่อเป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์ไปยังประชาชนนำไปสู่การออกกฎหมาย มาตรการ และคำสั่ง เพื่อกำหนดทิศทางของการนำเสนอข่าว

ทางออกที่ได้จากการจัดเวทีสัมมนา และได้รับฟังจากผู้แสดงความคิดเห็นต่อรายการโทรทัศน์ คือ สื่อต้องมีจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวสารที่เป็นกลาง ตรงตามความเป็นจริง การนำเสนอข่าวสารต้องมีความสมดุลระหว่างเนื้อหาของข่าวสารที่มีสาระ และข่าวสารทั่วไป นอกจากนี้การบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐที่เข้ามาควบคุมดูแลการนำเสนอของสื่อ และการบริการจัดการเรื่องรายได้จากการจัดสรรคลื่นความถี่ ต้องมีมาตรฐานที่ชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ และต้องบังคับใช้ให้เท่าเทียมกับสื่อทุกแขนง และผู้ประกอบการทั้งนี้เพราะหากมีความโปร่งใส และเชื่อถือได้ ปราศจากอิทธิพลหรือผลประโยชน์ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่นำเสนอข่าว ก็จะมีเสรีภาพที่แสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา ทำให้ประชาชนสามารถใช้วิจารณญาณในการรับฟัง และสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ จึงจะเชื่อได้ว่า “เสรีภาพสื่อ คือ เสรีภาพประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ใช่ใช้สื่อเป็นเครื่องมือนำเสนอว่าประชาชนส่วนใหญ่คิดอย่างนั้น หรือมองอย่างนั้น”

สัมมนา

ศาสตราจารย์เสนต์ จามริก ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมสัมมนาเรื่อง สิทธิมนุษยชนศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม ณ โรงแรมภูเก็ตเมอร์ลิน ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๑

บรรยายพิเศษ

คุณหญิงอัมพร มีสุข กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประธานคณะกรรมการสิทธิด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม กล่าวให้โอวาทแก่พี่น้องที่จะไปทำงานต่างประเทศ เพื่อให้ทราบถึงสิทธิมนุษยชนในต่างแดน ระหว่างเมื่อวันที่ ๑๑ - ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ณ จังหวัดพิษณุโลก

บรรยายพิเศษ

นางสาวนัยนา สุภาพิ่ง กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ บรรยายหลักสูตรฝ่ายอำนวยการตำรวจ รุ่นที่ ๒๙ ณ สถาบันข้าราชการตำรวจ เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๑

สัมมนา

ศาสตราจารย์เสนต์ จามริก ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และ**นางอรินณพงศ์ สุตรสุคนธ์** เลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้าร่วมสัมมนาเรื่อง สถานการณ์สิทธิมนุษยชนด้านความหลากหลายทางเพศ เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๑ จัดโดยคณะอนุกรรมการด้านส่งเสริมโอกาสและความเสมอภาค

สัมมนา

ศาสตราจารย์เสนต์ จามริก ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และ**นางสุนิ ไชยรส** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมสัมมนาเรื่อง สิทธิมนุษยชนศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม ณ โรงแรมโรสการ์เด็นท์ สวนสามพราน นครปฐม เมื่อวันที่ ๒๖ - ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

ลงพื้นที่

นายวสันต์ พานิช กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประธานคณะกรรมการสิทธิในการจัดการน้ำ แร่ และสิ่งแวดล้อม ลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีร้องเรียน ณ จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

ร้องเรียน

นายวิลาศ ไกรวงศ์ และคณะ ยื่นหนังสือร้องเรียนด้วยตนเองต่อ **คุณสุณี ไชยรส** คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และ **คณะกรรมการสิทธิในการจัดที่ดินและป่า** กรณีได้รับความเดือดร้อนจากการรังวัดที่ดินบริเวณ “ควนขี้หนอนสาธารณประโยชน์” และนำที่ดินไปออก น.ส. ๓ ก. ให้กลุ่มนายทุน เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

สัมมนา

ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๑ สัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “สิทธิในที่อยู่อาศัย : คนไทยต้องรวมใจกำหนด” โดย **นางสาวอภร วงษ์สังข์** ประธานอนุกรรมการสิทธิด้านที่อยู่อาศัย ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านบางม่วง ตำบลบางม่วง อำเภอดงตาล จังหวัดพังงา

ลงพื้นที่

นาย **สันต์ พานิช** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และ **ประธานอนุกรรมการสิทธิในการจัดการ น้ำ แร่ และสิ่งแวดล้อม** ร่วมเสวนาเรื่องแนวทางการอนุรักษ์สู่สาธิตหอย ๑๓ ล้านปี เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

บรรยายพิเศษ

เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมกับ สำนักงานสิทธิมนุษยชนศึกษาเพื่อการพัฒนาสิทธิมนุษยชน มหาวิทยาลัยมหิดล จัดสัมมนา “สิทธิมนุษยชนไทยในยุคการเมืองเปลี่ยนผ่าน”

กรณีมลพิษจากโรงงานกำจัดขยะ จังหวัดภูเก็ต

อภิสิทธิ์ พันธุ์วิไล
เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๔

สะพานหิน สวนสาธารณะกลางเมืองภูเก็ต สถานที่ออกกำลังกายของประชาชน สถานที่จัดงานสำคัญๆ ของจังหวัด สถานที่นัดพบปะกัน สถานที่พักผ่อนของคนในจังหวัด ในวันนี้ใครจะรู้ว่า คนที่ไปออกกำลังกาย แทนที่จะได้สุขภาพที่ดีกลับมา อาจจะได้รับ “สารพิษ” เป็นของแถมติดตัวกลับบ้านไปด้วย สารพิษที่ว่านี้ คือ สารไดออกซิน ที่เกิดจากระบบการกำจัดขยะโดยการเผาของโรงงานกำจัดขยะของจังหวัด ซึ่งดำเนินการมาช้านาน

ระบบกำจัดขยะของจังหวัดภูเก็ตเป็นแบบเตาเผาขนาด ๒๕๐ ตัน/วัน ให้บริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่เนื่องจากมีปริมาณขยะมูลฝอยมีเพิ่มขึ้นจนเกินขีดความสามารถของเตาเผาขยะประสิทธิภาพของเตาเผาขยะก็ลดลง และมีชาวบ้านร้องเรียนว่ามีการนำขยะติดเชื้อไปเผาในเตาเผาขยะชุมชน เนื่องจากโรงเผาขยะติดเชื้อไม่สามารถใช้การได้ มีการนำขยะที่เกิดจากการเผาขยะไปเททิ้งในบ่อน้ำซึ่งสามารถซึมออกไปภายนอกได้ และบริเวณที่ฝังกลบมีขยะที่ยังไม่ถูกฝังกลบจำนวนมาก มลภาวะที่เกิดจากโรงงานกำจัดขยะจะส่งผลกระทบต่อชุมชนที่อยู่ในบริเวณนั้น นอกจากนี้ บริเวณชายหาดที่เชื่อมต่อกับป่าชายเลนซึ่งรับน้ำจากโรงงานกำจัดขยะ มีชาวบ้านไปหาหอย หาปลา และนำขึ้นมายขาย เท่ากับว่ามลพิษจากโรงงานกำจัดขยะได้กระจายออกไปยังผู้บริโภคสัตว์น้ำเหล่านั้นโดยไม่รู้ตัวด้วย ที่สำคัญคือในบริเวณติดกันมีโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งมีนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาอยู่หลายร้อยคน เด็กนักเรียนเหล่านี้ต้องสูดดมมลพิษโดยไม่รู้ตัว

จากการตรวจสอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพบว่าโรงกำจัดขยะโดยการเผาจังหวัดภูเก็ตอยู่ในภาวะวิกฤตมีความสามารถในการกำจัดไม่เพียงพอต่อปริมาณขยะ เทศบาล

นครภูเก็ตได้จ้างเอกชนให้เก็บตัวอย่างมลพิษจากปล่องเตา พบว่ามี ค่าไดออกซินที่มีค่าสูงเกินกว่ามาตรฐานซึ่งวัดได้ 5 - 20 ng TEQ/Nm³ (ค่ามาตรฐานคือ น้อยกว่า 0.5 ng TEQ/Nm³) มากกว่าค่ามาตรฐานถึง 40 เท่า

แม้จะยังไม่มีการศึกษาอย่างเป็นทางการว่าสารไดออกซินมีผลกระทบร้ายแรงเท่าใด แต่นักวิชาการเชื่อว่าหากสูดสารไดออกซินไปสะสมในปริมาณมาก และยาวนาน จะทำให้เป็นหมัน หรือทำให้มีบุตรเฉพาะเพศชาย เท่านั้น

จังหวัดภูเก็ตควรต้องจัดทำแผนแก้ไขปัญหาขยะล้นเมืองภูเก็ต เป็นวาระเร่งด่วน โดยเน้นแนวทางการลดปริมาณขยะ การคัดแยกขยะจากแหล่งกำเนิด เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม รวมทั้งต้องแก้ไขปัญหาและเปิดเผยข้อมูลกรณีสารไดออกซินให้แก่ทุกภาคส่วน อีกทั้งต้องมีการตรวจสอบควบคุมคุณภาพของโรงเผาขยะอย่างต่อเนื่อง และต้องมีการตรวจสอบสุขภาพแก่ชุมชนและเด็กนักเรียนในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบสามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่อง ในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ซึ่งต้องได้รับความคุ้มครองตามความเหมาะสม ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

สรุปผลการประชุม

4th CONSULTATIVE MEETING AND CONFERENCE OF THE ASEAN FOUR NATIONAL HUMAN RIGHTS INSTITUTIONS

ระหว่างวันที่ ๒๙ - ๓๑ มกราคม ๒๕๕๑ ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

๑. ผู้เข้าร่วมประชุม

ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย ผู้แทนจากสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๔ ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และไทย รวมทั้ง ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชนทั้งในและระหว่างประเทศ ผู้แทนภาคราชการ และผู้ให้การสนับสนุนทางการเงิน ได้แก่ ผู้แทน EC ร่วมเป็นแขกและผู้สังเกตการณ์

ในส่วนของประเทศไทย ประกอบด้วย ๑) คุณหญิงอัมพร มีศุข กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๒) นายประนอญ สุวรรณภักดี รองเลขาธิการกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๓) นางสุพัฒตรา ลิ้มปะพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง เลขาธิการคณะกรรมการด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ๔) นางสาวรัตติกานกอบศิริกาญจน์ เลขาธิการคณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนศึกษา และ ๕) นางสาวปิยนุช ฐิติพัฒนะ เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๖ กลุ่มงานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

๓. วัตถุประสงค์ของการประชุม

เพื่อร่วมกันพิจารณาบทบาทและการดำเนินงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทั้งในแง่ของภาพรวมและรายสถาบัน เพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในรายละเอียดของคุณลักษณะขององค์กรสิทธิมนุษยชนทั้ง ๔ ประเทศ เพื่อพัฒนาให้เป็นข้อเสนอเกี่ยวกับร่างกรอบอำนาจหน้าที่ของกลไกสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคอาเซียน เพื่อกระชับกรอบความร่วมมือในแนวคิดหลัก ๕ ประเด็น ได้แก่ สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม แรงงานอพยพการค้าผู้หญิงและเด็ก การต่อต้านการก่อการร้าย และสิทธิมนุษยชนศึกษา เพื่อกำหนดมาตรการที่ประกันเจตนาารมณ์และความต่อเนื่องของ

การดำเนินงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในอนาคต เพื่อทราบความก้าวหน้าในการดำเนินงานของ ๔ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และเพื่อกำหนดโครงการความร่วมมือภายใต้การขอรับการสนับสนุนจากประชาคมเศรษฐกิจยุโรป

๓. รูปแบบการประชุม

การประชุม ๒ วันครึ่ง ประกอบด้วย กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของทั้ง ๔ ประเทศ เป็นผู้นำเปิดประเด็นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหัวข้อ ๑) บทบาทหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับการช่วยภาครัฐพัฒนากฎบัตรอาเซียน โดยเฉพาะในส่วนกลไกสิทธิมนุษยชน ๒) การเข้าเป็นภาคีของอาเซียนของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติใน ๔ ประเทศ ๓) ข้อเสนอกรอบอำนาจหน้าที่ของ ASEAN Human Rights Body ๔) การก่อตั้งกลไกสิทธิมนุษยชนอาเซียนในอาเซียน และวิทยากรนำเสนอรายงานเพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการประชุมเจ้าหน้าที่ระดับสูงเพื่อหาข้อสรุปในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

๑. สรุปผลการประชุม

๔.๑ ที่ประชุมเห็นพ้องกันให้ใช้ชื่อทางการของการ

ประชุมประจำปีและการดำเนินกิจกรรมภายใต้กรอบความร่วมมือสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๔ ประเทศ ว่า “ASEAN NHRI Forum” ซึ่งชื่อดังกล่าวนี้สะท้อนปรัชญาพื้นฐานสองประการคือ การร่วมปรึกษาหารือและความร่วมมือ การดำเนินงานใดจะอยู่ภายใต้ปฏิญญาบาหลีว่าด้วยความร่วมมือและการพัฒนาในภูมิภาคอาเซียน ทั้งนี้สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแต่ละสถาบันจะต้องมอบหมายให้มีผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานหรือคณะประสานงาน เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงานจะมีความต่อเนื่องและสม่ำเสมอรวมทั้งการติดตามผลและดำเนินการตามข้อตกลงร่วมกัน โดยอาจจะจัดให้มีการประชุมระดับเจ้าหน้าที่และการประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างการประชุมประจำปีด้วย

๔.๒ การนำเสนอต่อเลขาธิการอาเซียนให้จัดตั้งกลไกสิทธิมนุษยชนอาเซียนเพื่อทำหน้าที่ปกป้อง ส่งเสริมและติดตามงานด้านสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค โดยร่างองค์ประกอบอำนาจหน้าที่ (Terms of References - TOR) สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของแต่ละประเทศจะพิจารณาและหาข้อสรุปร่วมกันต่อไป

๔.๓ การเข้าร่วมประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียนที่กำหนดขึ้นในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๑ จะมีการนำเสนอข้อเสนอ TOR ของกลไกสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของแต่ละประเทศจะต้องขอให้รัฐบาล/รัฐมนตรี รวมทั้งเลขาธิการอาเซียนให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการต่างๆ ในการดำเนินงานเพื่อจัดตั้งกลไกสิทธิมนุษยชนอาเซียน

๔.๔ ที่ประชุมตกลงร่วมกันในการนำเสนอโครงการภายใต้กรอบความร่วมมือ จำนวน ๑๐ โครงการ โดยสถาบันสิทธิมนุษยชน

แห่งชาติของแต่ละประเทศจะเป็นผู้รับผิดชอบดังนี้

๑) มาเลเซีย : การศึกษาวิจัยเรื่องแรงงานอพยพ โดยครอบคลุมประเด็นและปัญหาของประเทศผู้ส่ง การรณรงค์ให้มีการทบทวนกฎหมายว่าด้วยแรงงานอพยพ

๒) อินโดนีเซีย : การจัดทำฐานข้อมูลต่อรัฐบาลของประเทศในอาเซียนเกี่ยวกับเครื่องมือระดับ อนุภูมิภาคด้านที่ข้อกำหนดด้านกฎหมายในการต่อต้านการก่อร้าย การแลกเปลี่ยนข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรการ รวมทั้งกฎหมายและมาตรการในการเอาชนะการก่อร้ายในแง่ของการเคารพสิทธิมนุษยชน

๓) ฟิลิปปินส์ : การจัดทำฐานข้อมูลการปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จ หัวข้อ “สิทธิมนุษยชนศึกษาในฐานะพื้นฐานของการพัฒนาในโครงการฝึกอบรม การพัฒนาเว็บไซต์และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารโดยระบบเทคโนโลยี การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการต่อต้านการค้ามนุษย์ ผ่านกระบวนการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๔) การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร โดยการแลกเปลี่ยนศึกษาดูงาน (สิทธิมนุษยชนศึกษา) จัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตัวอย่างการดำเนินงานในประเด็นสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การวิจัยเกี่ยวกับประเด็นด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

ทั้งนี้ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะต้องจัดทำรายละเอียดของโครงการ ซึ่งระบุงบประมาณที่ใช้และแหล่งที่มาของงบประมาณ และเวียนข้อเสนอโครงการให้พิจารณาภายในสองเดือน อย่างช้าที่สุดภายในวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๐๐๘ โดยจะมีการหารือเกี่ยวกับโครงการดังกล่าวในการประชุมติดตามผลที่จะจัดขึ้นในราวปลายเดือนเมษายน ๒๕๕๑ ณ ประเทศฟิลิปปินส์ โดยฟิลิปปินส์รับเป็นเจ้าภาพในการประชุมดังกล่าว นอกจากนี้ในการประชุมติดตามผลดังกล่าว จะมีการหารือเกี่ยวกับร่างกรอบอำนาจหน้าที่ของ ASEAN Human Rights Body ตามที่กำหนดไว้ในกฎบัตรอาเซียน เพื่อนำเสนอต่อภาครัฐ ซึ่งประเทศมาเลเซียจะเป็นผู้กร่างเอกสาร

ทั้งนี้ ประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพการประชุมครั้งที่ ๕ ซึ่งเป็นการประชุมครั้งต่อไป ในราวเดือนตุลาคม หรือพฤศจิกายน ๒๕๕๑

สิทธิมนุษยชนของพหุคณิง

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

จันทร์จิรา บุญประเสริฐ

ผู้ช่วยปฏิบัติงานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ มีกฎหมายที่ส่งเสริมคุ้มครองพหุคณิง ๑๐ มาตรา ดังนี้

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิดเชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้ เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

มาตรา ๔๐ (๖) เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ หรือทุพพลภาพ ย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนพิจารณาตัวอย่างเหมาะสม และย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม ในคดีที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ

มาตรา ๘๔ (๓) ส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ คุ้มครองแรงงาน เด็กและสตรี จัดระบบแรงงานสัมพันธ์และระบบไตรภาคีที่ผู้ทำงาน มีสิทธิเลือกผู้แทนของตน จัดระบบประกันสังคม รวมทั้งคุ้มครองให้ผู้ทำงานที่มีคุณค่าอย่างเดียวกันได้รับค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ และสวัสดิการที่เป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ

มาตรา ๕๒ วรรคสอง เด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐ ให้ปราศจากการใช้ความรุนแรง และการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม ทั้งมีสิทธิได้รับการบำบัดฟื้นฟู ในกรณีที่มีเหตุดังกล่าว

มาตรา ๘๐ (๑) คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรม เลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัว และชุมชน รวมทั้งต้องส่งเสริมและจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

มาตรา ๘๑ (๕) สนับสนุนการดำเนินการขององค์กรภาคเอกชน ที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยเฉพาะผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว

มาตรา ๘๗ การมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรานี้ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน

มาตรา ๙๗ (๒) รายชื่อของบุคคลตาม (๑) ต้องไม่ซ้ำกับรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบสัดส่วนไม่ว่าของพรรคการเมืองใด และต้องคำนึงถึงโอกาส สัดส่วนที่เหมาะสม และความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย

มาตรา ๑๑๔ วรรคสอง ในการสรรหาบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงความรู้ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ที่จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของวุฒิสภาเป็นสำคัญ และให้คำนึงถึงองค์ประกอบจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน โอกาสและความเท่าเทียมกันทางเพศ สัดส่วนของบุคคลในแต่ละภาคตามวรรคหนึ่งใกล้เคียงกัน รวมทั้งการให้โอกาสกับผู้ด้อยโอกาสทางสังคมด้วย

มาตรา ๑๕๒ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎร วินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ

นายวสันต์ พานิช
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

หากสภาผู้แทนราษฎรมิได้พิจารณาโดยกรรมาธิการเต็มสภา ให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นประกอบด้วย ผู้แทนองค์การเอกชนเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด ทั้งนี้ โดยมีสัดส่วนหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน

ในขณะที่เดียวกัน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ได้พิจารณาพระราชบัญญัติที่ส่งเสริมคุ้มครองผู้หญิงและได้ประกาศราชกิจจานุเบกษา ๙ ฉบับ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การหมั้นและเหตุหย่าประกาศราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐

“...สามีหรือภริยาอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องผู้อื่นฉันทนภริยาหรือสามีเป็นชู้หรือมีชู้หรือร่วมประเวณีกับผู้อื่นเป็นอาชญา อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้...”

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ประกาศราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

“เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัญหาการแก้ไขการใช้ความรุนแรงในครอบครัวมีความละเอียดอ่อนซับซ้อนเกี่ยวกับบุคคลใกล้ชิด มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการทำร้ายร่างกายระหว่างบุคคลโดยทั่วไป การใช้มาตราทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาบังคับกับการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวจึงไม่เหมาะสม เนื่องจากกฎหมายอาญามีเจตนารมณ์ที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดมากกว่าที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดหรือปกป้องคุ้มครองผู้ที่กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ดังนั้น การมีกฎหมายคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวจึงมีความเหมาะสมกว่าการใช้กระบวนทางอาญา เพราะสามารถกำหนดรูปแบบวิธีการ และขั้นตอนที่มีลักษณะแตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาโดยทั่วไป โดยให้ผู้กระทำความผิดมีโอกาสกลับตัวและยับยั้งการกระทำผิดซ้ำ รวมทั้งสามารถรักษา

ความสัมพันธอันดีในครอบครัวไว้ได้ประกอบกับเด็ก เยาวชนและบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๗๖ (ฉบับที่ ๑๙) ประกาศราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐

“ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นโดยขู่เข็ญด้วยประการใดๆ...

...การกระทำชำเราตามวรรคหนึ่งหมายความว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำโดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนักหรือช่องปากของผู้อื่นหรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น...”

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๗๗ (ฉบับที่ ๑๙) ประกาศราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐ และมีผลบังคับใช้แล้วทุกฉบับ

จากการตรวจสอบกรณีร้องเรียนการทรมานของคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจในการรณรงก์เพื่อต่อต้านการทรมาน ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบัน คณะอนุกรรมการฯ ได้รับทราบร้องเรียนว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ตำรวจที่ไม่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมปกติ ทหารและอาสาสมัคร (อ.ส.) และทหารพราน ได้ใช้วิธีการทรมานด้วยวิธีการต่างๆ ซึ่งทำให้ได้รับความเจ็บปวดทั้งร่างกายและจิตใจ บางรายถึงกับขาดสติหรือร้องเมื่อถูกชักถามถึงเหตุการณ์ดังกล่าว บางรายถึงแก่เสียชีวิต ในระหว่างควบคุมตัว มี ๔ ราย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๑ ราย จากจังหวัดยะลา ๒ ราย และจากจังหวัดนราธิวาส ๑ ราย ซึ่งการร้องเรียนเกิดขึ้นในปริมาณที่ทั่วประเทศจำนวนเกือบ ๕๐ รายจากจังหวัดตาก จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดกาญจนบุรี นอกจากนี้ มีการร้องเรียนว่ามีการซ้อมทรมานเกิดขึ้นในระหว่างการควบคุมตัวโดยเจ้าหน้าที่ทหารเกิดขึ้นในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา โดยเหตุการณ์เกิดขึ้นในระหว่างการคุมขังในหน่วยเฉพาะกิจของทหาร และภายในค่ายอภัยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี

แผนงาน คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจในการรณรงค์ เพื่อต่อต้านการทรมาน ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรณี **ขอให้เจ้าหน้าที่ยุติการซ้อมทรมานและยินยอม ให้มีการตรวจสอบการร้องเรียน**

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจในการรณรงค์เพื่อต่อต้านการทรมาน
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

โดยการตรวจสอบเบื้องต้นจากญาติหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับ
๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

- ทุกกรณีพบว่า ถูกซ้อมทรมานในช่วงไม่อนุญาตให้ญาติพบ
๓ วันแรก หรือใกล้เคียง โดยใช้ระเบียบของ กอ.รมน.ภาค ๔
ออกตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน
พ.ศ. ๒๕๔๘ มีใช้ตามพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก
- พบว่าการซ้อมทรมานเพื่อบังคับให้รับสารภาพว่า
เป็นผู้กระทำความผิดในเหตุการณ์ต่างๆ โดยวิธีการ เช่น การเตะ
การต่อย บริเวณใบหน้าหรือท้อง การทุบตีด้วยของแข็งไม่มีคม
(ท่อนไม้หรือเหล็กพันด้วยผ้าหรือยาง) ตีตามร่างกายและศีรษะ
การให้อยู่ในห้องเย็นและห้องร้อนสลับกัน หรือกระทำด้วยวิธีการ
อื่นๆ

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจในการรณรงค์เพื่อต่อต้าน
การทรมาน ได้เปิดโอกาสให้ฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐชี้แจงข้อเท็จจริง
ทั้งด้วยลายลักษณ์อักษรและวาจา รวมทั้งบางรายมีความเห็น
ทางการแพทย์ประกอบด้วย สรุปว่า เป็นการซ้อมทรมานเกิด
ในระหว่างการควบคุมของเจ้าหน้าที่ทหารจริงหรือไม่ หรือเกิดจาก
เหตุอื่นใด

ดังนั้น คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจในการรณรงค์เพื่อ
ต่อต้านการทรมาน มีปัญหาที่พบ กล่าวคือ

๑. ให้หน่วยงานระดับปฏิบัติแสดงตนว่า เป็นการปฏิบัติงาน
ของผู้ใด เจ้าหน้าที่สังกัดหน่วยงานใด ควบคุมตัวอยู่ที่ใด เพื่อให้ญาติ
สามารถติดตามไปเยี่ยมเยียนได้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่บางส่วนไม่ได้
แต่งเครื่องแบบและติดป้ายชื่อ
๒. มีการย้ายสถานที่คุมขังหลายครั้ง จึงมีการเริ่มต้นห้าม
ญาติเยี่ยม ๓ วันใหม่อีกครั้งหนึ่ง ทำให้เวลาที่ห้ามญาติเยี่ยมขยาย
ระยะเวลาออกไป ดังนั้น ควรนับเฉพาะสถานที่คุมขังแรก
หรือทุกสถานที่รวมแล้วไม่เกินกว่า ๓ วันเท่านั้น
๓. ปัจจุบันมีการตรวจสอบการซ้อมทรมาน ส่วนใหญ่
โดยเป็นการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ประสบปัญหาคือการข่มขู่ คุกคามผู้ร้อง เหยื่อ ครอบครัวและพยาน
ที่รู้เห็นเหตุการณ์ถึงขั้นไม่กล้ามาให้ข้อมูล หรือขอลอนคำร้อง

๔. ในการเยี่ยมบางครั้ง ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจาก
เจ้าหน้าที่ในการเข้าเยี่ยมดังกล่าว ทำให้ได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วน
กลายเป็นปัญหาที่ไม่อาจตรวจสอบได้ อาจเป็นผลให้ผู้ไม่หวังดี
นำไปขยายผลในทางที่เสื่อมเสียต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงาน
ของรัฐได้

ปัจจุบันประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาต่อต้านการ
ทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษ อันโหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือ
ที่ย่ำยีศักดิ์ศรี โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ได้
ระบุวิธีการและการเยียวยาบางประการ ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ที่กำหนดให้ผู้เสียหายจากการ
ถูกซ้อมทรมานได้รับการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น **“... ในกรณี
ที่มีการกระทำซึ่งกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพผู้เสียหาย
พนักงานอัยการหรือบุคคลอื่นใด เพื่อประโยชน์ของผู้เสียหาย
มีสิทธิร้องต่อศาลเพื่อให้สั่งระงับหรือเพิกถอนการกระทำเช่นว่านั้น
รวมทั้งจะกำหนดวิธีการตามสมควร หรือเยียวยาความเสียหาย
ที่เกิดขึ้นด้วยก็ได้”**

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจในการรณรงค์เพื่อต่อต้าน
การทรมาน จึงมีข้อเสนอต่อรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. ให้รัฐบาลกำกับดูแลหน่วยงานของรัฐมิให้เจ้าหน้าที่
มีการซ้อมทรมานในระหว่างการควบคุมเกิดขึ้นในทุกสถานการณ์
โดยเฉพาะความขัดแย้งใน ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ
ดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมอย่างเคร่งครัด และเคารพ
ต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
๒. เมื่อมีการซ้อมทรมานเกิดขึ้น ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ร้อง
ผู้เกี่ยวข้อง และพยาน สามารถให้ปากคำกับคณะอนุกรรมการฯ
ได้โดยปกติ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐให้ความร่วมมือ
อย่างเต็มที่ เพื่อให้ได้ความจริงครบถ้วนและยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย
๓. เมื่อมีการร้องเรียนกรณีการซ้อมทรมาน เจ้าหน้าที่
ของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องสืบสวนสอบสวนอย่างเต็มที่ โดยอิสระ
และเป็นธรรม โดยลงโทษผู้กระทำดังกล่าวอย่างจริงจัง เพื่อ
เป็นการป้องปรามไม่ให้เกิดขึ้นอีก พร้อมทั้งเยียวยาความเสียหาย
ที่เหมาะสม

ปุจฉา การถูกเลือกปฏิบัติส่งผลกระทบต่อเราและสังคมอย่างไร?

วิสัชนา ทำให้ผู้ด้อยโอกาสขาดโอกาสในการ

พัฒนาตนเอง และมีชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มนุษย์เราเลือกเกิดไม่ได้ เกิดมาไม่เป็นที่ถูกใจก็เป็นชาย คนสูง คนต่ำ ดำ ขาว สวยงาม หล่อเหลา อ้วน ผอม พิการ เกิดเป็นชนชาตินั้น ชนชาตินี้ มีภาษา ศาสนา วัฒนธรรม ฯลฯ แตกต่างกันไป ลักษณะและสภาพดังกล่าวส่วนใหญ่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ง่าย แม้แต่ละคนและสังคมจะพัฒนายกระดับไปเช่นไร ทุกคนจะต้องยอมรับความเป็นจริงอันนี้ แต่ทว่าจะต้องไม่ถือเอาความแตกต่างดังกล่าวเป็นสาเหตุในการจำกัดสิทธิเสรีภาพ สิทธิ กีดกัน และเลือกปฏิบัติทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ดังที่รัฐและสังคมทั่วโลกดำเนินมานับพันๆ ปี รัฐและสังคมสมัยใหม่จะต้องสร้างความเสมอภาค ขจัดการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมทุกรูปแบบ เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนดำรงชีวิต มีการศึกษาเล่าเรียน และการประกอบอาชีพและมีชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี ความคิดและหลักการนี้ได้รับการยอมรับ มากยิ่งขึ้นในประเทศไทยเรา และที่สำคัญ ได้ถูกตราไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ ว่า “ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้...”

ดังนั้น การที่ส่วนราชการหรือภาคเอกชนมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือการกระทำอันเป็นการเลือกปฏิบัติโดยเห็นว่าบุคคลแก่เกินไป เตี้ยเกินไป อ้วนเกินไป มีรูปร่างที่พิการ เป็นหญิง เป็นคนต่างด้าว พุทธ คริสต์ อิสลาม ฯลฯ อย่างไม่เป็นธรรม จึงขัดรัฐธรรมนูญ ทั้งยังเป็นการซ้ำเติมคนที่เกิดมาไม่สมบูรณ์เท่าคนอื่น และยังเป็นการปิดกั้นโอกาสในการได้พัฒนาตนเองและชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี มีคุณค่าในความเป็นคน

วิธีการร้องเรียน

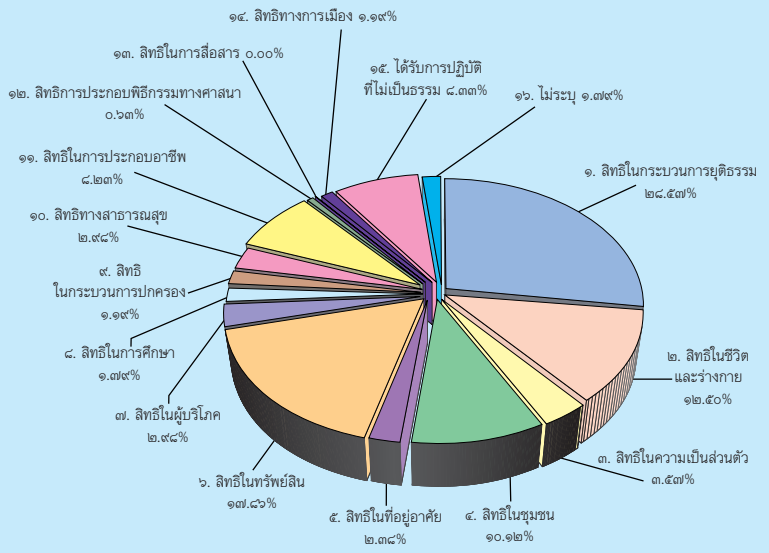
เมื่อท่านประสบปัญหาเดือดร้อน/ ได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม คุณอาจถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

วิธีร้องเรียน

- โทรศัพท์สายด่วน ๑๓๗๗ หรือ ๐-๒๒๑๙-๓๕๗๓
- เขียนจดหมายส่งไปที่ ตู้ ปณ.๔๐๐ ปณจ.รองเมือง กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐ หรือ โทรสาร หมายเลข ๐-๒๒๑๙-๓๕๗๒
- ติดต่อสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ส่งข้อความผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) ที่ help@nhrc.or.th
- ส่งเรื่องร้องเรียนผ่านองค์กรเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชน ตามที่คณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำหนด
- ส่งเรื่องร้องเรียนโดยตรงถึงกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สถิติเรื่องร้องเรียน

ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ถึง ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๑ ดังนี้

กรุณาส่ง

.....

.....

.....

.....

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ ๕๑/๒๕๔๔
ปท.รองเมือง

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๔๒๒ ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐

จัดพิมพ์เผยแพร่โดย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

หากต้องการข้อมูล ข้อเสนอแนะและบอกรับมุมมองสิทธิ W5 ! ติดต่อ :

สำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๔๒๒ ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๒๑๙ ๒๙๘๒ โทรสาร ๐ ๒๒๑๙ ๒๙๘๓

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ promotenetwork @ nhrc.or.th หรืออ่าน **บุบอบงสิกรี** ได้ที่ www.nhrc.or.th

สำนักงานใหม่ จะย้ายไปอยู่ที่ศูนย์ราชการกรุงเทพมหานคร ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร (ประมาณเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๑)